

Til:

Digitalisering- og forvaltningsdepartementet, postmottak@dfd.dep.no

Helse- og omsorgsdepartementet, postmottak@hod.dep.no

Justis- og beredskapsdepartementet, postmottak@jd.dep.no

Klima- og miljødepartementet, postmottak@kld.dep.no

Kommunal- og distriktsdepartementet, postmottak@kdd.dep.no

Hamar, 17.01.2024

Vår ref.: 504.125/TLJ/2024/03

Vannbransjens innspill til statsbudsjettet for 2025

Norsk Vann ønsker å gi innspill til departementenes arbeid med statsbudsjettet, for å sikre at det tilrettelegges for best mulig utnyttelse av ressursene som benyttes i den samfunnskritiske vann- og avløpssektoren. Vi håper at våre innspill kan bidra til at statsbudsjettet for 2025 tar opp i seg statens ansvar for å ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å følge opp vann- og avløpssektoren.

Vår sektor forholder seg til flere departementer, jf. adresselisten. Vi håper våre innspill kan bidra til en tydeligere vannprofil og nødvendige insentiver i statsbudsjettet for 2025.

Våre prioriterte saker for statsbudsjettet 2025 er:

-
1. Norsk Vann mener at Helse- og omsorgsdepartementet og Klima- og miljødepartementet må videreføre og utvide program for teknologiutvikling i vannbransjen slik at ordningen vil gjelde utfordringer på hele vann- og avløpsområdet. I statsbudsjettet for 2025 bør midlene i ordningen økes til til 50 millioner kr.
 2. Norsk Vann mener at Klima- og miljødepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet må sette av nok midler i statsbudsjettet, slik at Miljødirektoratet og statsforvalterne kan sikres tilstrekkelig kapasitet og kompetanse på avløpsområdet. Dette for å bistå kommunene med den viktige jobben for å sikre rent vann og godt miljø – uten at kostnadene blir unødig store for landets innbyggere.
 3. Norsk Vann mener at Klima- og miljødepartementet må fortsette å bevilge midler til nitrogenfjerning som kommunene kan søke på for å bidra til en ren Oslofjord.
 4. Norsk Vann mener at Helse- og omsorgsdepartementet må sette av tilstrekkelig midler slik at Mattilsynet kan prioritere et konkret arbeid med å lage et nytt innrapporteringssystem for kommunene og vannverkseierne, som er både funksjonelt og brukervennlig.
 5. Norsk Vann mener at Justis- og beredskapsdepartementet setter av midler til DSB som øremerkes oppdatering og drift av Kunnskapsbanken.
-

Utvidelse av program for teknologiutvikling i vannbransjen

Norsk Vann mener at program for teknologiutvikling i vannbransjen må videreføres for å sikre trygg vannforsyning, men også utvides for å sikre en mer bærekraftig, kostnadseffektiv, miljø- og helsemessig trygg overvanns- og avløpshåndtering. Vi mener at dette må kobles til arbeidet med nye nasjonale mål ifm. protokoll for vann- og helse og interdepartemental gjennomføringsplan.

Siden oppstarten i 2021 gjennomføres programmet nå av FHI, og mottar mange gode søknader. Her kan kommuner søke om støtte til å utvikle eller teste ut ny teknologi, i samarbeid med leverandørindustrien, og målet er at mer kostnadseffektive og bærekraftige løsninger skal tas i bruk. Programmet retter seg mot kommunen som vannverkseier og eier av infrastruktur knyttet til drikkevannsforsyning. Med de enorme investeringene som skal gjennomføres på avløpsområdet, er behovet for kunnskapsbygging og potensialet for gevinster ved å utvikle, tilpasse og prøve ut ny teknologi minst like stort på avløpsområdet. Det er derfor ønskelig med en lavterskel støtteordning også på avløpsområdet, og vi ber om at programmet utvides også til dette, med bidrag over KLDs budsjetter.

Alternativt kan en tilskuddsordning som administreres av Miljødirektoratet være aktuell. I statsbudsjettet for 2024 er det satt av midler til tiltak som bidrar til raskere innføring av nitrogenfjerning til Oslofjorden. Denne ordningen kan eventuelt utvides til å omfatte utvikling, tilpasning og utprøving av ny teknologi på hele avløpsområdet, med en økning i økonomiske rammer på 20-30 mill. kroner. Ordningen må åpnes for prosjekter som bidrar til å redusere utslipp fra avløpsnett og for utvikling og uttesting av bærekraftige renseløsninger tilpasset behovene i hele Norge.

Norsk Vann mener:

At Helse- og omsorgsdepartementet og Klima- og miljødepartementet må videreføre og utvide program for teknologiutvikling i vannbransjen slik at ordningen vil gjelde utfordringer på hele vann- og avløpsområdet. I statsbudsjettet for 2025 bør midlene i ordningen økes til til 50 millioner kr.

Økt kapasitet hos Miljødirektoratet og statsforvalterne innen avløpsområdet

Kapasiteten på avløpsområdet hos Miljødirektoratet og statsforvalterne er langt mindre enn behovet. Dette merkes allerede godt hos kommunene, og medfører at det kan ta lang tid å få regelverksavklaring og veiledning, samt at saksbehandlingstiden blir for lang.

Det reviderte avløpsdirektivet vil, når det er vedtatt, få store konsekvenser for Norge, og det er viktig at myndighetene så raskt som mulig kommer i gang med arbeidene med å innføre bestemmelsene i norsk lovverk. Her vil det også være behov for utredninger og vurdering av behov for spesielle tilpasninger for norske forhold. Dette medfører behov for mer ressurser hos Miljødirektoratet. Norsk Vann ønsker på vegne av bransjen å bidra konstruktivt med våre ressurser, sammen med myndighetene, for å sikre at bestemmelsene og veiledningen blir forståelige og hensiktsmessige.

Norsk Vann mener:

At Klima- og miljødepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet setter av nok midler i statsbudsjettet, slik at Miljødirektoratet og statsforvalterne kan sikres tilstrekkelig kapasitet og kompetanse på avløp. Dette for å bistå kommunene med den viktige jobben for å sikre rent vann og godt miljø – uten at kostnadene blir unødige store for landets innbyggere.

Midler til opprydning i Oslofjorden

Tidligere statsbudsjett har bevilget midler til arbeidet med å redusere utslipp fra kommunalt avløp til Oslofjorden. Midlene er lagt inn under kapitlet om generell vassforvaltning. Norsk Vann mener det er positivt at staten bevilger midler til dette arbeidet, og at dette videreføres i 2025.

Norsk Vann mener:

At Klima- og miljødepartementet må fortsette å bevilge midler til nitrogenfjerning som kommunene kan søke på for å bidra til en ren Oslofjord.

Bedre statlig innrapporteringssystemer

Mattilsynet skal ha særlig oppmerksomhet på sikkerhet og beredskap i vannforsyningen. Norsk Vann mener at staten må prioritere en heldigitalisert løsning for innrapportering av data til nasjonal vannstatistikk, herunder de statlige innrapporteringssystemene Mattilsynets skjematjenester (MATS), Miljødirektoratet og KOSTRA (SSB).

I Riksrevisjonens rapport «Myndighetenes arbeid med trygt drikkevann» (Dokument 3:8 2022-2023) bekrefter de denne utfordringen: *«Undersøkelsen viser at Mattilsynets rapporteringsordning for vannverkene ikke gir god nok styringsinformasjon om status for drikkevannssystemene i Norge. Helsemyndighetene har i lengre tid vært kjent med at rapporteringsordningen er mangelfull uten at dette har blitt fulgt opp.»*

LMD sier at: *«Mattilsynet har i lang tid hatt merksemd på å effektivisere og forbedre drifta. Trygg og kostnadseffektiv elektronisk datafangst og datadeling, og god datakvalitet er ein kritisk suksessfaktor for effektiviseringa av Mattilsynet dei neste åra.»* Norsk Vann mener at dette arbeidet må prioriteres fra statens side.

Norsk Vann mener:

At Helse- og omsorgsdepartementet må sette av tilstrekkelig midler slik at Mattilsynet kan prioritere et konkret arbeid med å lage et nytt innrapporteringssystem for kommunene og vannverkseierne, som er både funksjonelt og brukervennlig.

Kunnskapsbanken

I kunnskapsbanken kan kommunene finne data, grafikk og kartlag som blant annet viser utbetalt erstatning til natur- og vannskader, brann- og redningsvesenets håndtering av naturhendelser og kartlagt flom- og skredfare. På den måten kan data fra tidligere hendelser og kunnskap om potensiell fare ses i sammenheng og brukes som grunnlag for risiko- og sårbarhetsanalyser, eller i prioritering av forebyggende tiltak. Det er gjennomført pilotprosjekter og forskningsprosjekter knyttet til arkivet, og det er utformet lovverk (Kunnskapsbankforskriften) som skal sikre drift og kvalitet. På tross av de omfattende midlene som har gått til opprettelsen av arkivet, så viser den manglende bruken etter lanseringen i 2022 at målet ikke er nådd. [SINTEF's evaluering av Kunnskapsbanken](#) identifiserte tre hovedproblemer som sto i veien for praktisk bruk av arkivet. Gjennom prosjektet "Bruk av naturskadedata i skadeforebygging" kan Asker kommune og partnerne i prosjektet vise at løsninger på disse utfordringene er innen rekkevidde, og uten omfattende ressursbruk. Flere kommuner ser derfor nytten av å kombinere skadedata fra Kunnskapsbanken med terrengmodell, dreneringslinjer, arealbruk osv. når de skal lage planer for overvannshåndtering og prioritere tiltak. Det må derfor settes av midler så DSB kan prioritere å oppdatere og drifte Kunnskapsbanken videre.

Norsk Vann mener:

At Justis- og beredskapsdepartementet setter av midler til DSB som øremerkes oppdatering og drift av Kunnskapsbanken.

Vi ønsker regjeringen lykke til i arbeidet med å lage et godt statsbudsjett med en tydelig vannprofil, og står til regjeringens disposisjon dersom ytterligere informasjon ønskes.

Med hilsen
Norsk Vann BA

Ragnhild Aalstad /s/
Direktør

Thomas Langeland Jørgensen /s/
Stabsleder